

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.
Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentul se face numai pe câte 1 anu intregu.
Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Necesitatea reimprimării cărților bisericesci cu litere strabune. — Diaristic'a in Bucuresci. — Proiectu de lege pentru conservarea monumentelor nationale. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Consemnarea contributiilor făcute in favorulu scólei superióre de fete a „Asociatiunei transilvane“ pe cól'a dlui Parteniu Cosm'a, din 1 Ianuariu până la ultim'a Iuniu 1889. — Convocare. — Bibliografia.

Necesitatea reimprimării cărților bisericesci cu litere strabune.

Sunt aprópe diece ani de când Clerulu superioru alu Romaniei au luat mesuri serióse pentru traducerea din nou a tuturor cărților bisericesci rituali si totodata a bibliei întregi, dupace cu traducerea acesteia si mai alesu a testamentului nou s'au făcutu in vre-o 25 de ani câteva incercari de către unii barbati singuratici. Precum observaseramu din partea nóstra si altadata, acésta este un'a din problemele cele mai grele, care astépta deslegare anume din partea theologilor romani.

Alaturea cu traducerea din nou se ventilédia si mai de multu afacerea tiparirii cărților bisericesci cu litere latine, ceea-ce până către anulu 1860 se mai considerá in unele párti cá profanare a bisericei si a dogmelor. Astadi aflamu in „Biseric'a orthodoxa romana“ Nr. 3 din a. c. urmátóriile informatiuni demne de tóta luarea aminte si recomandare:

„In biseric'a crestina orthodoxa resariténa ori-ce poporu ce-si are limb'a sa, graiulu seu, se róga lui Dumnedieu in limb'a stramosiloru sei, pe care o intielege, pentrucá este a sa. Acestu principu adoptatu inca din seculile primare in Biseric'a resaritului de a'si savàrsi fia-care neamu de ómeni rugaciunile sale cu vorbe intielese de elu si a se inchina in sfintele temple audindu, cetindu-i-se si cãntându-i-se in limb'a sa nationala, a contribuitu fórté puternicu pe de-o parte la nutritura sentimentului nationalu religiosu, la cultivarea limbei sau a literaturii acelu poporu, la desvoltarea, progresulu si imbogatirea limbei acelei natiuni cu diferite si variate expresiuni si cuvinte; pentrucá in recensiuile facute din timpu in timpu cu ocaziile reeditariloru cărților de ritualu bisericescu s'au totu revediu textele, dupa progresulu limbisticu ce a obținutu in timpu acelu poporu, si astfel se justifica necesitatea unei imbunatatiri a limbei. Pe de alta parte serviciulu importantu inca ce a mai adusu acestu principu primitu in Biserica a fostu conservarea nealterata

a geniului acelei limbi la acelu poporu si in urma posibilitatea de a se totu imbogati si desvoltá mereu cultivarea si perfectionarea limbei nationale la acelu poporu. Daca amu luá de exemplu poporul nostru, ne-amu convinge până la evidentia, cá atâtu limb'a romanésca — considerata cá mijlocu de comunicare ori contactu între cei de unu nému — s'a formatu, pastratu si perfectonatu sub adumbrirea binefacátóre a religiei chrestine, mai alesu cându acestu poporu aparținea ritului orthodoxu si cându 'si avea afirmata nationalitatea sa. Monumentele cele mai vechi limbistice, scrierile si imprimatele cele mai indepartate ale némului nostru sunt mai numai religióse; apoi incercarile de perfectonare si imbunatatire a limbei sunt facute la inceputu totu in scrierile bisericesci, in cărțile de ritualu prin incercarile de progresu limbisticu a unor persoane bisericesci.

Din câtu cunóscemu până in prezentu, acele mici resturi ce ni s'au conservatu despre vechimea limbei nóstre, manuscriptele cele mai valoróse, suntu tóte de conținutu religiosu; de asemenea si imprimatele cele dintâiu cá Tetravanghelulu lui Coresi si Psaltirea, Cazani'a lui Varlaamu si Prológele lui Dosoteiu etc. etc., tóte sunt fontâni bogate limbistice, de unde filologii nostri Romani, cá si albin'a din florile ce se ivescu mai ántaiu in timpulu primaverii, extragu materialulu siguru si importantu alu geniului limbei némului nostru. Cátu timpu némulu Romanu erá imprastiatu si respânditu prin Regatul Romaniei de astadi, prin peninsul'a Balcanica si prin Transilvani'a si nu erá inchiégatu in unu singuru poporu, noi Romanii, din consideratiuni politice si localnice, din lipsa de a ne putea afirmá ca natiune, ba inca unu timpu si dupa consolidarea statelor romanesci — Valachi'a si Moldov'a, — din caus'a neintreruptelor lupte ce au avutu a sustínea primii Domnitori ai Romaniloru, n'amu pututu de siguru avea nici timpulu trebuitoriu si nici ómeni preparati de a incepe si a seversá traducerea si tiparirea cărților de ritualu bisericescu in limb'a nationala, ci s'au servitu de cărțile de ritualu ale némului

slavonu. Serviciulu insemnatu ce a adusu biseric'a poporului romanescu la inlaturarea streinismului din limb'a nationala este nepretiuuit de mare. Acésta inlaturare s'a inceputu prin biseric'a nationala si s'a desavèrsitu treptatu si in urma s'a indepartatu streinismulu si din oficiile statelor, mai alesu pe timpulu lui Vasilie Lupu si Matheiu Basarab. Unu poporu ce nu'si are limb'a sa proprie, nu se pòte sustinea cà constitue o natiune, pentru cà'i lipsesce unulu din elementele vitale din bazele ce compunu edificiulu unei nationalitati. Fàra religie, fàra limba proprie si fàra moravuri nu se pòte forma o nationalitate.

Lips'a limbei la unu poporu i-a fostu pedic'a cea mai grea de a se grupa, constitui si afirma ca natiune. Exemplele de felulu acesta superabondéza, mai alesu in timpurile moderne. Se nu se insiele cineva cà adoptàndu in némulu seu o limba streina, chiar cea mai culta, cà de esemplu cea a Greciloru si a Romaniloru, prin acésta ar contribui ceva la desvoltarea nationalitatiei sale, nu, ci din contra ar pune o stavila mai puternica si o întârdiere destulu de mare, daca nu o pedica perpetua in reinvierea si desteptarea nationalitatiei sale. O càntare bisericésca romanésca, unu càntecu nationalu romanescu, o doina nationala pentru noi Romanii valoréza multu mai multu de càtu o rapsodie omerica ori o elegie latina. Cea streina vorbesce mai multu mintii nòstre, pe càndu cea nationala inimei nòstre; si apoi este sciutu cà nationalismulu rezide multu mai multu in inima, decàtu in minte. Cu dreptu cuvèntu dar s'a exprimat si Coresi in Tetravanghelulu seu, cà si alti multi, avendu in vedere acestu adevèru inca de pela 1560: *cà in sfânta biserică mai bine e a grai cinci cuvinte cu întielesu decatu 10,000 de cuvinte neîntielese in limba streina*. Totu asia se exprima si Metropolitulu Stefanu in prefati'a Psaltirei sale, cà mai bine este a grai in limb'a némului seu — in romanesc preotulu romanu — de càtu in limb'a neintielésa de poporu, facèndu alusie la limb'a slavona, care se intrebuintià in bisericile Romaniloru in acele timpuri. Apoi Coresi se pronuntia si mai categoricu: *Si amu scrisu aceste sfinte carti de invatiatura, ca se fia popiloru Rumanesci se întielega se invetie Romanii, ciné's crestini*.

Apròpe tóta cultur'a limbistica nationala este bisericésca si desvoltata de clerulu bisericei nòstre Romane orthodoxe nationale prin cultivarea limbei nationale in sinulu bisericei, ea, limb'a si-a imprimatu unu caracteru autoritariu, imposantu, gravu si maiestosu, demnu de a representa maiestatea Dumnedieiasca, puternicu si vivace de a inaltia multiamiri lui Dumnedieu pentru binefacerile ce primesce dela elu; moderatu si umilitu càndu este vorb'a de a'si marturisi cu caintia si sdrobire de inima natur'a sa pecatósă. Si la noi in genere vorbindu, limbele clasice din care s'au fàcutu traducerile càrtiloru bisericesci au influintiatu puternicu asupra formarei stilului bisericescu in limb'a nationala. De acolo avemu turnur'a cea clasica ce se observa in limb'a càrtiloru bisericesci, de acolo decopieri de casuri, de expresiuni si

de frase chiar. Se pòte ca acea limba se nu sune astadi bine audiului modernu, cultivatu sub impresiunea limbelor mai multu analitice, de càtu sintetice, dupre cum a ajunsu astadi limb'a romanésca a jurnalisticiei; cu tóte acestea nu va putea nimeni contesta gravitatea si imposanti'a limbei vechi bisericesci, cum si a Cronicariloru nostri, cu tóte archaismele ce le cuprinde.

Cu tóte acestea biseric'a nòstra nationala nefiindu stationara in ceea-ce privesce modulu celu mai nemeritu de a invetia si preda natiunei sale adevèrurile Chrestinismului, a fàcutu in deosebite timpuri si epoce diferite *recensiuni* limbei cuprinse in càrtille bisericesci, dar intr'unu chipu apròpe nesimtitu si neintielesu de poporu. Daca se compara deosebitele editii de càrti bisericesci ale timpului, se constata positivu, cà a avutu locu inbunatatirea in timpu a limbei in biserică prin mici indreptatiri si corectari in stilulu càrtiloru sale de ritualu. Astfelu fàra a'si perde limb'a bisericésca nimica din vechimea, greutatea si seriositatea sa, s'au fàcutu mici schimbări in scopu in totdeuna de ameliorare. Scimu cu totii cà pàna la 1881 numai incercari s'au fàcutu de a se transcrie limb'a din càrtille bisericesci cu litere latine strabune, cà o necesitate reclamata de timpu. Asemenea incercari inca cunòscemu de pe la inceputulu seculului. Pàna la acésta data inse de càndu a fostu exclusa limb'a slavona din biserică si inlocuita cu limb'a nationala, noi Romanii ne-amu servitu in bisericile nòstre nationale cu càrti bisericesci imprimate totu cu buchi cirilice (slavone). Statulu Romanescu pentru considerante politice nationale, si pentru desvoltarea si cultivarea limbei patriei dupa bazele originei gintei nòstre, a introdusu inca din 1863 in tóte oficiile statului scrierea cu litere latine strabune si s'a interdisu oficialu continuarea scrierei cu buchi. De atunci buchile au remasu numai obiectu de studiu pentru archeologii si literatii Romanii. In acestu restimpu dela 1863 si pàna la 1881 s'au desvoltatu diferite sisteme de a se transcrie buchile cu litere si din multele discutii ce au avutu locu, a prevalatu sistemulu eufonicu ținendu-se sama, dupre putintia, si de acelu etimologicu ori derivativu.

Càndu discuti'a sa terminatu apròpe, càndu avemu mai multu sau mai puțin stabilita o orthografia, erà necesariu, se impunea dela sine, cà si càrtille de ritualu bisericescu se fia transcrise si retiparite cu litere strabune. A se mai lupta cinev'a de a se mai conserva inca in biseric'a nòstra nationala càrtille bisericesci tiparite cu buchi, ar fi a se lupta contra mersului naturalu alu lucrurilor cum am vediutu, ar fi a sustinea o tesă nelogica, ar fi a nerecunòsce progresulu ce a fàcutu limb'a nationala, ar fi a nutri unu desacordu, o disonantia periculósă intre statu si biserică, ar fi in fine a se face o opositie desvoltarei naturale a némului nostru, pentrucà biseric'a nòstra are o fórte mare parte in cultivarea si civilizarea poporului nostru.

Inalt'a lerarchie a bisericei nòstre nationale, intrunita in Sântulu Sinodu, a recunoscutu acésta cerintia a timpului, a întielesu necesitatea de a retipari càrtille bisericesci de ritualu cu litere strabune latine, si a se sus-

penda cu timpul retiparirea cărților bisericesci cu buchii. Nu putea Ierarhia bisericească noastră națională a suferi mai multu amănarea acestei cestiuni reclamate de timpu, și a mai suferi această disonanță dintre Statu și Biserică, aceea, că în Statulu Românesc se scrie și se imprimă totu numai cu litere strabune latine, iar în biserică se se mentie încă și dela acestu timpu înainte totu buchile cirilice. Apoi mai considerându s-tulu Sinodu că în tot-deaun'a la noile editii și retipariri a cărților bisericesci de ritualu s'au făcutu revisuiri, a luatu hotărîrea de a elabora unu regulamentu aparte, privitoriu de această cestiune, și așa în anul 1881 s'a și formatu, votatu și sancționatu acelu regulamentu intitulatu: „Regulamentu de revisuirea și editarea cărților bisericesci române“. În acestu regulamentu s-tulu sinodu precisăza condițiile după care comitetulu constituitu din 5 membrii se făcă revisuirea cărților bisericesci.

a) Va alatura cartea de revisuitu cu originalulu după care ea fostu tradusă;

b) O va confrunța și cu alte traduceri făcute mai înainte de pe acelu originalu, atât în limb'a română, câtu și în alte limbi, și la locurile dubioase, echivoce, ori neprecise, va prefera pe aceea traducere, care se va părea mai potrivită cu originalulu, sau la trebuința, va face o nouă traducere acelu locu;

c) Va observă că, în limb'a română, se fie exprimate ideile originalului cu exactitatea gramaticală, logică și teologică;

d) Terminii teologici și cei bisericesci, stabiliți de sinode și de biserică, pentru exprimarea dogmelor și a rânduilor bisericesci, trebuie se fie traduși cu cea mai scrupuloasă exactitate, adoptându la nevoie chiar termeni originali grecești și investindu-i în formă română, spre a înlatura perifrăzele cele de prisos;

e) Fraselor se va da turnur'a limbii române, pe câtu va erta fidelitatea și exactitatea traducerii. Nu trebuie înse arbitrarmente a se parasi turnur'a cea clasică, care adesea ori transpiră în traducerea română anterioară, și care dă limbii bisericesci gravitatea și maiestatea cuvântului lui Dumnezeu;

f) La exprimarea ideilor în române se se respecte principiulu popularității limbii atât de multu respectatu de vechii traducători români; pe câtu înse această regulă nu va fi în opoziție cu trebuința de a exprima ideile originalului cu toată exactitatea lor, exactitate pe care adesea ori traducătorii cei vechi o au sacrificatu popularității. Limb'a noastră astăzi este multu mai înaintată și mai bogată în forme și expresiuni decât înainte. Biseric'a de și eminentement conservatoare, este totodată și o mare școală pentru popor, unde elu se cultivă și intelectualmente și moralicesce, învâțat treptat și idei și expresiuni.

g) În cesti'a purității limbii se se ferăscă de ori-ce estreme și arbitrarități ce se vedu în literatur'a noastră modernă. În data ce o expresie întrebuintată în limb'a bisericească, ori de ce provenință ar fi ea în originea sa, este întielesă de Români și primită în limbă, și exprima bine ideea originală, și alta expresie echivalentă nu este în limb'a poporului, aceea se va mentinea și pe viitoriu. De exemplu dicterile: *slava, slavescu, slavitu, proslavescu*, unii din editorii moderni au credutu că făcu mai bine înlocuindule cu *marire ma-*

rescu, maritu, prea-maresc, etc. Înse în toate limbile culte alta este *slava* și alta *marirea*. A lăpăda prin urmare acestu cuvântu, neavându altulu echivalentu, însemna a saraci limb'a și a o prosti; de aceea dicterile adoptate în limb'a bisericească din limbile culte, cu care românii au fostu în contactu, numai atunci se se schimbe, cându ar fi altele române de aceeași însemnare, d. e. *poporu* în loc de *norodu*, *timpu* în loc de *vreme*, *dreptu-credinciosu* în loc de *pravoslavnic* etc. sau cându dicterile întrebuintate până acum ar fi în opoziție cu *eufoni'a* limbii române, precum: *blagoslovenie, polunosnitia, bogoslovie, voscrésna, pésna, blagorodie, bogorodicina, pavecernitia, troicinic, obednitia, slavoslovie, presvestina, osfestanie, blagocestie, etc.* Bunulu simțiu românesc cere, că aceste vorbe, care nu potu dobândi cetățenia în limbă română, se se înlocuiescă cu altele române echivalente, și la nevoie chiar se li se preferă termeni originali grecești, precum s'a și făcutu cu unele până acum adoptându-se d. e. dicterile: *aghiasma* în loc de *osfestanie*, *buna cinstire* în loc de *blagocestie*, *buna-vestire* în loc de *blagovestenie*, *marturisire* în loc de *sposedanie*, *teologie* în loc de *bogoslovie*, *oda* sau *cântare* în loc de *pésna, doxologie* în loc de *slavoslovie*, *bine-cuvântare* în loc de *blagoslovenie*, *Triodu* în loc de *Tripésnef*, *mediu-noptica* în loc de *polunosnitia*, *Tipica* în loc de *obednitia*, *orthodoxie* în loc de *pravoslavie* etc. În totu casulu, inovațiunile limbistice în limb'a cărților bisericesci se îngăduie numai întru câtu ele voru fi cerute de o viderată trebuință, provocată de exactitatea expresiunii sau de estetic'a cerută de ori ce limbă cultă. De aceea toate traducerile moderne de termeni bisericesci, care sunt contra logice, arheologice, artei poetice și musicale bisericesci, se se înlature și se se coréga, că se corespundă cu însemnarile lor originale. Se nu se admită, de exemplu, termeni de acei fabricați de editorii cărților bisericesci mai în urma la Râmniculu-Vâlcei, sub repositulu Episcopu Calinicu, precum: *Serare* în loc de *Vecernie*, *Siedianda* în loc de *Sedélna*, *Aseménanda* în loc de *Podobie*, *Ascultatoriulu* în loc de *Ipacoi*, *Luminànda* în loc de *Sfetélna* etc., pentru că sunt nelogici și necorespondentori cu ideile originale. Terminii musicali și poetici, acei originali grecești, precum: *Idiomela, Prosomie, Melodie, Armonie, Oda, Simfonie, Imn, Stich, Stichologie, Acrostich* etc. se se adopte și în cărțile noastre bisericesci în loculu celor slavonesci: *samoglasnica, podobie, pésna*; sau a traducerilor perifrastice precum: *Dulce cântare, împreuna glasuire, Sticulu celu de pe la margine* etc.

Art. 5. Revisuirea cărților bisericesci se va începe dela cele mai puțin voluminoase și mai desu întrebuintate, precum sunt d. e.: *Orologiulu* (Ceaslovulu), *Evchologiulu* (Molitvelniculu), *Liturgiarulu*, *Psaltirea*, *Evangelia*, *Apostolulu*; apoi voru urmă cele mai voluminoase și mai costisitoare, precum: *Octoichulu*, *Triodulu*, *Penticostariulu*, *Mineele lunare*, *Tipiculu*, *Biblia*, etc.

Astfelu dar biseric'a română națională ținendu sama de progresulu timpului și de unitatea ce trebuie se existe între Statu și densă, s'a grabitu, cum amu veditu, a începe retiparirea cărților bisericesci cu litere strabune, după ce mai întâiu voru fi revedite de unu Comitetu instituitu în acestu scopu.

Pentru că reeditarea cărților bisericesci se se potta mai cu ușurință realiză, și pentru că bisericile naționale

si ori-ce suflare romanésca se'si póta cumpara mai lesniciosu si mai eftinu càrtile dupa care trebue sè se inchine D-dieului parintiloru sei, inaltulu Guvernu a acordatú inca din 1881 o subventiune anuala, unu ajutoriu, cu care sè se construiasca o tipografia anume pentru acésta si sè se montedie cu tóte cele trebuitóre unei asemenea institutiuni, adeca: litere, maşini etc. etc., si in fine sè se cumpere materialulu necesariu pentru imprimare. Asia a urmatu până in prezentu.

Cu ocasi'a votarei budgetului din anulu acesta dupa càtu este cunoscutu publicului romanu din svonulu unoru jurnale, cà in sínulu comisiunei budgetare ar fi avutu locu diferite discusiuni asupra acestei subventiuni, si pe lângã cà s'ar fi pronuntiatu unii din membrii pentru suprimarea ei, apoi inca s'ar fi intinsu si asupra unoru lucrari sevèrsite până acum de tipografi'a „Càrtiloru bisericesci“. Nu erá, credemu, daca lucrulu s'a petrecutu asia, de demnitatea si competinti'a unei comisiuni budgetare de a se pronuntia cu atàta graba, cu atàta dispretiu si cu atàta inversiunare asupra càrtiloru bisericesci. Suntemu siguri cà Inaltulu Guvernu nu va aproba pàrerile unora dintre membrii comisiunei budgetare de a suprima ajutorulu ce-i a acordatú până acum, càci ar fi a se intrerupe o lucrare patriotica, religiósã si umana. Daca Inaltulu Guvernu n'ar da ajutoriu spre a se duce până la capetu lucrarea inceputa, s'ar provocá a anomalie in serviciulu bisericescu pentru cuvèntulu cà numai o parte din ritualu este reimprimatu până acum cu litere strabune, iara restulu ar remànea totu cu buchi cirilice; apoi s'ar deconsidera inalt'a autoritate a sàntului sinodu, care a decisu revisiunea si reimprimarea tuturor càrtiloru cu litere stramosiesci. De acea, nu credemu, cà Inaltulu Guvernu va suprimá aceea subventiune. Trebue sè se stie unu lucru de càtra acei ce se încérca a impedita, prin substragerea ajutoriului de până acum reimprimarea càrtiloru cu litere strabune, acesta: càrtile càte au aparutu sunt imprimate dupa ce au fostu reveduite si aprobate de s-tulu Sinodu. Acum daca comisiunile budgetare sunt mai proprii si mai cunoscatóre in cele bisericesci decàtu ómenii speciali si membrii sàntului Sinodu, asupra acestei cestiuni lasamu iarasi pe ómenii competenti sè se pronuntie, noi inse sustinemu cà acésta afacere cade de dreptu numai in competinti'a s-tului Sinodu. Noue ne e in grija cà nu rivna pentru limb'a veche, adeca de a nu se face vre-o schimbare in texte, ar fi motivatu pe unii membrii din comisiunea budgetara a impedita continuarea reeditarei càrtiloru bisericesci cu litere strabune prin suspendarea subventiunei, ci alte motive nesciute póte de noi.

De unu lucru putemu asigurá pe acei Onor. membri ai comisiunei budgetare: cà s-tulu Sinodu alu sàntei nòstre biserici, s'a pronuntiatu pentru literile strabune si cà in curendu nu se va mai vedea in bisericile Romaniloru cetindu-se romanescce crestiniloru de pe càrti scrise cu buchi slavone; si cà va inceta incetulu cu incetulu acea disonantia dintre bisericã si statu, si va intrebuintiá si statulu si biseric'a acelési litere in scrierea càrtiloru si vomu evita si ridiculu din partea streiniloru

càndu vedu cà altele sunt până acum literile in statulu romanu si altele in biseric'a romana nationala. Pentru cuvintele ce amu adusu, amu tóta increderea in patriotismulu Inaltului Guvernu, cà nu va privá acésta institutiune eminentemente bisericésca si nationala de miculu ajutoriu ce-ia datu până in prezentu, si cà'lu va acorda si de aici inainte; mai alesu pentrucà de acumu au a se retipari càrti multu mai voluminóse si mai numeróse, care sunt neaparatu trebuitóre la sevèrsirea serviciului in bisericile nòstre orthodoxe nationale romane.

Constantinu Erbicénu.

Diaristic'a in Bucuresci*).

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Dilele acestea a incetatu in Bucuresci unu stimatu organu de publicitate.

„Romania Libera“, dirigeata de distinsulu publicistu si profesorulu, D. Aug. Laurianu, fiulu ultimului representantu savantu alu scólei din Blasiu, A. Treb. Laurianu. si a inchisu colónele, in care cu sacrulu focu alu patriotismului erá cu multa caldura aperata *caus'a romana*.

Prin imbratisiarea *causei romane* 'si atrasese atentiunea strainetatii asupra'i si respondiendu la aspiratiunile Romaniloru ajunsese se fia celu mai cititu diariu in tíera, avea unu tiragiu dela 7 până la 9 mií esemplare pe di.

In primavér'a anului 1884 „Romania Libera“ inse devenindu organulu grupulu „Junimistu“, a inceputu sè se misce numai in limitele inguste ale *politiceii militante*. Din acestu momentu mai multi scriitori transilvani si-au luatú „reimasu bunu“ dela redactiune. Ei nu mai erau trebuinciosi din minutulu, in care „Romania Libera“, cá organu oficiosu alu unui grupu cu aspiratiuni de guvernamentu, nu mai putea se represinte *caus'a romana*, séu aperarea Romaniloru de pretutindenea.

Positi'a unui redactoru cu aspiratiuni de a'si aduce grupulu, séu partid'a, la guvernulu, e fórte gingasia. Nu póte scrie cum simtiesce si nu póte vorbí cum gàndesce.

Din nenorocire mai tóte organele nòstre de publicitate din Bucuresci fiindu de acésta natura, ele nu mai suntu decàtu nisce diare locale, fàra nici-unu interesu generalu pentru publiculu romanu.

*) Intre cei multi articlii necesari si folositori, de cari lectorii potú aflá in fia-care numeru alu diariului „Gazeta Transilvaniei“ din Brasiovu, corespondenti'a pe care o reproducemu aici din Nr. seu 141 o aflamu atàtu de bine venita, in càtu amu dorí cà se ajunga in mànilé tuturoru carturariloru nostrii; ea este fórte instructiva mai virtosu pentru aceia, cari de càtiva ani incóce maimutiescu cá farmecatú totu ce se produce in literatur'a nòstra mai alesu in capital'a Romaniei, cá si cum totu ce se scrie si publica acolo ar fi numai classicitate, pre càndu tocma din contra, acolo alaturea cu càtiv'a scriitori eruditi si seriosi resaru din tóte unghiurile ignoranti si straini batjocoritori de limb'a nòstra si critic'a scientificã 'i lasa in voi'a loru. O pate limb'a romana in Bucuresci cá cea maghiara in B.-Pesta. Red. Trans.

La 1884, cadiendu si „Romania Libera“ ca organu de partidu, in acestu impasu, publiculu a inceputu a o privi si pe ea cu aceeasi nepasare, cu care privesce pe tôte organele, care nu s'au inaltiatu peste *luptele de partidu* si peste *scirile locale*, colportate dela omu la omu, dela usie la usie in aceasi localitate.

Din acésta cauza si mai alesu pentru motivulu imensei concurentie, care s'a nascutu in Bucuresti dela resbelu incóce, diarele de acestu genu sunt chiar dela nascere condamnaté ca se cada.

In anulu 1888, Capital'a Romaniei avea mai multe diare decâtu Capital'a Austriei si mai tôte nu erau decâtu de *interesu localu*.

Pentru probarea afirmatiunei nóstre lasamu se urmedie aci diarele si revistele mai cunoscute, care au aparutu in Bucuresci in anulu trecutú**) si anume:

I. *Diare romane cotidiane*: 1) Monitorulu Oficialu, 2) Romanulu, 3) Telegrafulu, 4) Romani'a Libera, 5) Romani'a, 6) Natiunea, 7) Unirea, 8) Epoca, 9) Lupta, 10) Vointi'a nationala, 11) Democrati'a, 12) Bistriti'a, 13) Dreptatea, 14) Universulu, 15) Resboiulu vechiu, 16) Resboiulu, 17) Telegrafulu romanu, 18) Adeverulu, 19) Drepturile Omului, 20) Fulguratorulu.

II. *Diare romane ebdomedare*: 1) Poporulu, 2) Trasnitulu, 3) Hotiulu, 4) Reforma, 5) Glasulu Tiaranului, 6) Fântana Blandusiei, 7) Desteptarea, 8) Functionarulu, 9) Turnulu Coltii, 10) Scrisórea septemánala.

III. *Reviste speciale*: 1) Curierulu Financiaru, 2) Triunghiulu (francmasonicu), 3) Monitorulu comunalu, 4) Buletinulu functionariloru publici, 5) Guttenberg, 6) Tipografulu, 7) Buletinulu serviciului sanitaru, 8) Progresulu medicalu, 9) Spitalulu, 10) Revista paduriloru 11) Veterinarulu, 12) Veteranulu, 13) Economi'a Nation. 14) Agricultorulu, 15) Revista Armatei, 16) Revista Artileriei, 17) Ortodoxulu, 18) Dreptulu, 19) Lumina pentru toti, 20) Biseric'a ortodoxa romana, 21) Revista poporului.

IV. *Reviste literare*: 1) Convorbiri literare, 2) Revista noua, 3) Literatorulu, 4) Revista literara, 5) Romania literara, 6) Lumina, 7) Revista Archeologica, 8) Tinerimea romana, 9) Universulu Literalu.

V. *Diare franceze*: 1) L'Indépendance Roumaine, 2) Etoile Roumaine, 3) La Liberté, 4) La Dépêche, 5) Roumanie, 6) L'Economiste Roumaine.

VI. *Diare germane cotidiane*: 1) Bukarester Tagblatt, 2) Romänischer Lloyd.

VII. *Diare grecesti cotidiane*: 1) Iris, 2) Silloghi.

VIII. *Diare romane-albaneze*: 1) Skipetari.

IX. *Diare jidovesci*: 1) Hajoez, (cotidianu in limba ebraica), 2) Fraternitatea, 3) Revista Israilita, 4) Monitorulu comercialu.

**) In anulu 1887 au aparutu in Bucuresci 84, ér in tóta Tiera romanésca 188 de diare. A se vedea interesanta lucrare: Bibliografi'a publicatiuniloru periodice romanesci, de Alexandru Popu, archiviariulu Academiei romane.

X. *Diare umoristice*: 1) Ghitia Berbeculu, 2) Fófeca, 3) Farfarau'a, 4) Epoca Literara.

Inmultirea diareloru datéza de pe la anulu 1881 séu 1882 de cându in sínulu *partidei liberale* s'au ivitu mai multe desbinari, cari au provocatu divisarea ei in nenumerate fractiuni, grupuri si grupuletie.

E constatatu, cà cu càtu desbinarile s'au ivitu mai desu in sínulu celoru doue partide istorice ale tierii: *partida liberala si partida conservátore*, cu atátu diarele s'au inmultitu si tonulu in care se redactéza a devenitu din ce in ce mai violentu si mai trivialu.

Discutiunile serióse, pàrtile educative si instructive fiindu inlocuite cu rubric'a permanenta a *injuraturiloru, svonuriloru, sciriloru, informatiuniloru si cronicelor scandaloése*, scriitorii de valóre au inceputu sè se retraga de pe aren'a publicitatii.

Redactarea puçinu conscientiósa, fara multa bataia de capu, fara cultura si fara studiu, a inlesnitú calea la o suma de copilandri fara carte si la o multime de *straini semi-docti* se intre in cetatea preseii romane cà *revistieri, reporteri si cronicari*, semenându ura si discordia intre fratii de același sânge si batendu-si jocu de Romani, incependu dela *vladica* si pàna la *opinca*.

Intre strainii, cari jóca unu rolu mai principalu in pres'a romana din Bucuresci, sunt jidano-germanii.

La „Romanulu“ e *Kanner*; la „Natiunea“ e *Pauker* si *Huszár*; la „Adeverulu“ e *Dichter*; la „Resboiulu“ e *Weisz, Schlezinger* etc.; la „Nationalulu“ e *Steiner*; la „Universulu“ e *Steinberg*, la „Constitutionalulu“ e *Ipkar*; la „L'Indépendance“ e *Rubin* si *Ionsohn*; la „Lupta“ e *Weissenberg* si altii, alu càroru nume nu ne vine in minte.

Pe la revistele literare e *Gaster, Saineanu, Neuschotz, Tinktin, Kohen* etc. etc.

La agentia serviciului telegraficu: *Havas* și *Romana*, afara de directorulu care e francesu, mai toti sunt jidano-germani.

La cele doue diare germane, cari apara in Bucuresci caus'a *Kulturegyletistiloru*, toti sunt jidano-germani.

De aceea limb'a romana in care e scrisa o mare parte a diaristiceii bucurescene nu mai sémena cu limb'a poporului nostru; ea e compusa din frantiozisme, germanisme, turcisme si slavonisme, de exemplu: *Kronprinz, Reichstag, sesisat, epuisat, takinat, baklavat, norod, gospodar, gospodaria si gospodina*.

Publicistii streini au introdusu chiar si *neconcordarea genuriloru si nedeclinarea substantiveloru* in diaristic'a nóstra; de exemplu: *Maiestatea Sa Regele a fostu primita, séu lucrarea literara a Maiestatii Sale Regina*; ori: *la lucrarea mea m'am folositu de doue manuscrise: una slavona si alta gréca*. Incàtu pentru *articulare si articulu* séu ilu omitu, séu 'lu intrebuintiéza reu, fiindca nu'lu cunoscú de locu.

Si acesti publicisti, — cari scriu *haine noui* in locu de haine noue; *gaina face oua* in locu de gaina oua; *m'a recuzatu* in locu de m'a respinsu; *norodu* multu a fostu la *kermessa* copiiloru in locu de multu

poporu erá la petrecerea copiiloru, — mai au aerulu se pretinda cá Transilvanenii n'ar scí romanesce?!

Ur'a provocata de ei in contra Transilvaneniloru, astadi e mai mare aici decâtu in Pesta.

Situatiunea erá creata si elementele eterogene de aici au sciutu s'o exploateze in favórea loru.

La crearea situatiunei nefavorabile Transilvaneniloru au contribuitu, póte involuntaru, pâna la unu gradu óre-care, si unii dintre savantii nostri literati.

Criticele contra scólei lui Barnutiu ale dlui Maiorescu au făcutu, cá Transilvanenii se tréca in ochii celoru de aici cá socialisti si antidinastici.

Vestit'a vènatóre a dlui Odobescu din *Pseudo Kunighetikos* gratifica pe Ardeleni cu epitete de *lingai maracanos*, ér' eruditulu Hasdeu, in pies'a sa teatrala: *Trei crai dela resaritu*, espune pe Blasieni, séu mai bine disu pe Apostolii Romanismului, la risulu publicului in rolulu lui *Galluscus Peregrinus Transilvanus*.

Combatuta scól'a nationalistá s'a creatu unu curentu cosmopolitu, de care in Romania se folosescu jidano-germanii punèndu mân'a pe presa, pe care au abatut'o cu deseversire dela misiunea ei démna si nationala.

Mai antierti chiar si ilustrulu scriitoru germanu, Bergner, a fostu aspru atacatu de diarele jidano-germane, „Bukarester Tagblatt“ si „Rumänischer Lloyd“ pentru scrierile sale impartiale in privinti'a poporului romanu, si in capital'a tierii romanesce, in centrulu de cultura alu Romaniloru, nu s'a gasitu nici unu organu de publicitate se apere pe autorulu calumniatu si pe natiunea romana insultata de nisce venetici.

Partea cea mai mare a gazeteloru bucurescene asia, cum sunt ele astadi, au meritulu de a fi reusitu se faca se amortiesca literatur'a si scriitorii nationalisti; dar nu e inse mai puțin adevèratu, cá déca nu voru renuntiá la modulu cum sunt redactate, voru amorti in curèndu si ele.

Politic'a militanta esagerata, spiritulu passionatu de partidu, localisarea actiunei, eliminarea părtiloru instructive, reportagiulu mincinosu si cosmopolitismulu, de care se conducu gazetarii din vorba ai Capitalei, va face se inceteze in curèndu mai multe diare, cá ne mai presentându nici unu interesu pentru publiculu romanu.

Unu Oltènu.

Proiectu de lege pentru conservarea monumentelor nationale.

Capitolulu I.

Art. 1. Se institue in Bucuresci, pe lângá ministerulu cultelor si instructiunei publice, o comisiune de conservare a monumentelor nationale.

Acésta comisiune se compune din:

a) Doi membrii din sectiunile literara si istorica a Academiei, desemnati de acésta;

b) Directorulu generalu alu arhiveloru Statului;

c) Unu delegatu alu s-tului Sinodu alu bisericeii romane;

d) Directorulu scólei de bele-arte din Bucuresci;

e) Directorulu museului de antichitati din Bucuresci;

f) Unu architectu alu ministeriului cultelor si instructiunei publice.

Art. 2. Comisiunea se ajuta in exercitiulu atributiuniloru sale de ori câtu barbati speciali: architecti, sculptori, pictori, paleografi, archisti ea are trebuintia, in marginile budgetului seu anualu.

Budgetulu anualu alu comisiunei va fi inscrisu in budgetulu ministeriului cultelor si instructiunei publice.

Art. 3. Functiunile membriloru comisiunei de conservare a monumentelor nationale sunt onorifice. Membrii aratati la litera *a* si *c* sunt pe viatia.

Membrii primescu o diurna de lei 10 (diece) de presentia la fia-care siedintia septemànalá, se bucura de carta de libera circulatie pe càile ferate ale Statului, in interesulu inspectarei monumentelor respândite in tièra, ori din nou descoperite.

Pentru spezele de transportu in afara de liniile ferate, la trebuintia de unu studiu provocatu de guvernulu séu de consilii comunale ori judetiane, séu pentru noue descoperiri de monumente, cum si pentru veri-o restaurare ori reparatiune de bisericá séu monastire, si in genere de ori-ce lucrare interesându istori'a si art'a nationala, se va despagubi comisiunea, ori membrii insarcinati de ea, din anume paragrafu inscrisu in budgetulu ministerului cultelor si alu instructiunei publice.

Art. 4. Comisiunea va ținea obligatoriu o siedintia pe fia-care septemàna, in diu'a ce 'si va fi fixatu prin intielegere cu ministerulu cultelor si instructiunei publice.

Art. 5. Comisiunea intocmesce regulamentul de pe care va avea a'si exercita activitatea sa, in vedere cu scopulu infintiarei sale.

Acestu regulamentu regalu se va promulga de către ministrulu cultelor si instructiunei publice.

Capitolulu II.

Atributiuni.

Art. 6. Comisiunea are urmatórele atributiuni:

A) De a conservá monumentele istorice si artistice, si

B) De a infintia si ținé tabula generala teritoriala a tierii.

Art. 7. Comisiunea este datóre:

a) De a clasa, in modu rationalu si documentatu, tóte ruinele vechi existente, ori care treptatu se descoperu, cum si movile (altele decâtu cele de hotare), cruci, cãi romane, morminte, biserici si monastiri.

Clasarea acestor'a se va face in:

Monumente istorice, si

Monumente artistice.

Acésta clasare devine definitiva prin decretu regalu datu dupa raportulu ministrului cultelor si instructiunei publice;

b) De a conservá tóte monumentele clasate;

c) De a aduna in museé monumentele cari din vre-o împregiurare nu se potu manţine acolo unde au fostu gasite;

e) De a autorisa ori face insasi sapaturile de interesu archeologicu pe pamentulu statului, judetieloru, comuneloru si a ori-carui stabilimentu publicu si de binefacere.

Sapaturile pe proprietatile private sunt autorizate cu obligatiunea insciintiaré prealabile a comisiunei de càtra proprietaru. Comisiunea are dreptulu se privegheze lucrarile, déca crede acésta utilu din respectulu sciintiei.

Pentru obiectele aflate in sapaturi pe proprietati private, Statulu va avea preferintia la casu càndu proprietariulu ar' voi a le vinde.

Fixarea pretiuriloru se va face de o comisiune estimatóre numita de tribunalu;

e) De a veghia nealterarea stilului si conservarea in buna stare a bisericiloru, monastiriloru si cladiriloru din giurulu loru, istorice, ori artistice, ori-care fia destinatiunea, ce si unele si altele voru fi primitu mai in urma;

f) A observá si aprobá planurile de pe cari guvernulu, consiliile comunale ori judetiane, si ori-ce societati ori institutiuni de bine-facere dorescu a repara ori restaura veriunu monumentu nationalu istoricu ori de valóre artistica din cele clasate de comisiune (art. 7, litera a);

g) A priveghia directu restaurarile intreprinse din ori-ce fonduri, ale monumenteloru nationale de ori-ce categoric;

i) A denunţia inaintea justitiei pe acei cari, fàra autorizare prealabila a comisiunei, ar atinge, derima, altera, sub ori-ce titlu, ori ar instraina unu monumentu de ori-ce categoric din cele declarate nationale de càtre comisiune;

k) A publicá treptatu si in mesur'a budgetului seu albumulu monumenteloru nationale, insoţitu de istoriculu si de studii asupra loru.

Art. 8. Comisiunea va supune ministrului culteloru si instructiunei publice unu raportu trienalu de tóte lucrarile sale, coprindiendu si desideratele ei in favórea monumenteloru nationale si a tabulei.

Art. 9. Comisiunea de conservare a monumenteloru nationale inlocuesce fostulu comitetu archeologicu. In acésta calitate ea va avea priveghierea museeloru de antichitati din tíera, ajutându-se la administrarea loru de càtre directorii respectivi, dupa anume regulamentu intocmitu de ea.

Art. 10. Comisiunea se servece la urmarirea lucrariloru sale cu agentii ordinari ai administratiunei tiei, cum si de revisorii si inspectorii scolari, si de corpulu didacticu in genere. Ea se bucura pentru lucrarile sale de corespondentia gratuita postala si telegrafica.

Art. 11. Comisiunea va avea localulu seu de cancelarie in coprinsulu localului ministeriului culteloru si

instructiunei publice, sau la muzeulu centralu de antichitati. Pentru trebuintia ei se voru da copisti si desemnatori dintre ai ministerului culteloru si instructiunei publice.

Art. 12. Nu este permisu nici unei autoritati si nici unei Asociatiuni, ori unui particulariu, de a intreprinde reparari ori restaurari, nici externe nici interne, si nici la odóre titoricesci de ori-ce categoric, dela o manastire séu biserica trecuta in list'a prevediuta la art. 1, lit. a, fàra prealabila autorizare a comisiunei monumenteloru si aprobarea planuriloru de restauratiune, de reparatiune si de schimbare ori alterare de adusu odóreloru, ori odajdieloru de ori-ce categoric a unui monumentu nationalu.

Acésta prohibitiune se intinde la cele mai mici ornamentatiuni, obiecte de cultu, càtu si la edificiele vechi, incongiuratóre monumentului si chiar la morminte din launtru.

Art. 13. Ori-ce infrângere a prohibitiuniloru aratate la art. . . . este pedepsita, prin sentintia tribunalului, fàra apelu, cu amenda dela 100 la 5,000 lei, si cu spesele repuneréi monumentului in starea primitiva.

Este egalmente pedepsitu ingrijitorulu manastirei ori bisericei care va fi permisu atingerea, sub ori-ce titlu, a monumentului, fàra autorizarea prevediuta la art. 12.

Art. 14. Tribunalulu este datoru, la cererea comisiunei, prin avocatii Statului, a ordoná imediatu inceptarea a ori-ce lucrari pàna la pronuntiarea definitiva a sentintiei.

Perderile materiale si de ori-ce natura provenite din asemenea oprire a lucrariloru, sub nici unu cuvèntu nu potu cadea asupra comisiunei, ci asupra celoru cari au intreprinsu lucrarea fàra prealabila autorizatiune.

Art. 15. Este absolutu interdisa scóterea peste fruntariile tiei a ori-ce obiectu anticu fàra prealabila autorizare a comisiunei monumenteloru.

Comisiunea nu póte refusá asemenea autorizare particulariloru, daca nu s'a invoitu a cumpará insasi obiectulu ce este a se exporta, pe pretiulu fixatu de comisiunea de arbitragiu archeologicu (art. 7, lit. d, aliniatu ultimu).

Capitolulu III.

Tabula teritoriala istorica.

Art. 16. Comisiunea de conservare a monumenteloru va infintia tabula teritoriala istorica.

Acésta tabula va cuprinde:

a) Copii exacte (si càndu trebuintiele sciintifice voru cere chiar facsimilate) de pe actele de proprietate de imobile din tóta tíer'a, pàna exclusivu la secolulu alu XIX-lea.

b) Istoriculu, dupa acte, alu proprietatiei, dela a ei infintiare.

Art. 17. Succesivele treceri ale proprietatii in mâni noue se voru consemna, in istori'a proprietatii, care va remànea pururea deschisa.

Tribunalele respective voru fi datóre a comunica comisiunei ori-ce schimbare definitiva ori transmisiune de proprietate imobila se va face inaintea lor.

Art. 18. Sunt obligati toti proprietarii de imobile de ori-ce natura a depune la comisiune — cu inventariu ce va face ea fàra spese impreuna cu proprietarulu (dèca acesta nu'lu pôte insusi redacta) tôte actele vechi ale proprietatii pàna la secolulu alu XIX-lea exclusiv si anume: zapise, testamente, càrti domnesci, hrisóve, sineturi.

Comisiunea nu pôte ținea asemenea acte mai multu de siese luni, pentru a le trece in tabula, si le va restitul, afara numai dèca proprietarulu lor ar dorí se fia conservate la archivulu tabulei, in specialu cartonu. In asemenea casu proprietarulu se voru da copii legalisate si valabile chiar inaintea justitiei. Proprietarulu originalor conserva si ulterioru dreptulu a cere la trebuintia actele originale spre a se serví directu de ele, si a le readuce apoi in pastrarea comisiunei.

Art. 19. Ori-ce lucrare relativa la intabularea documentelor se face fàra nici o cheltuiala din partea proprietarulu. Copiile date de comisiune se scutescu de timbrulu legiuitu.

Art. 20. Comisiunea conservatóre monumentelor va procede indata dupa instalarea ei la infiintarea tabulei, procedendu dupa specialulu regulamentu regalu ce 'si va da ad hoc (art. 16).

Terminulu de presintare a documentelor din fia- ce judetiu nu va fi mai scurtu de 6 luni.

Se va procede in fia-care anu câte cu cinci pàna la 6 judetie, incependu tot-de-odata cu judetie de Nordu de peste Milcovu si cu judetie din partea Olteniei, si venindu treptatu spre Ilfov.

Art. 21. Tabul'a teritoriala va fi terminata in celu multu 6 ani dela inceperea lucrarei.

Art. 22. Creditele funciare rurale si urbane nu voru face nici unu imprumutu si tribunalele nu voru inregistra nici o transactiune de ori-ce natura atingèndu proprietatea, dèca proprietarulu nu va presinta certificatul comisiunei monumentelor probàndu cà proprietatea a fostu inscrista in tabula generala a tierei.

Art. 23. La inscrierea in listele electorale pentru consiliile comunale, judetiene si dela Parlamentu, in puterea unui censu funciaru, se va cere (pentru judetiile unde tabul'a s'a terminatu) si certificatul comisiunei de intabulare.

Comisiunea va vesti prin „*Monitorulu oficial*“ de indata ce unu judetiu a fostu terminatu la tabul'a teritoriala, spre sciinti'a autoritatilor si a institutiunilor prevediute la art. 22 si 23.

Art. 24. Proprietatile imobile ale Statului se voru inscrie in tabula teritoriala numai dupa ce se va fi terminatu inscrierea celoru private.

Art. 25. Proprietatile acordate sateniloru, in puterea legiloru dela 1864 si ulterioare, se voru ținea in o serie speciala de tabule cu titlulu:

Proprietatea satenésca dupa legile speciale din anii 1864 si.....

Art. 26. Tabul'a acestei categorii de proprietate se va intocmi amesuratu cum se voru fi fàcutu formalitatile definitive delimitari a portiuniloru de pamèntu datu fia-carui satènu.

Art. 27. Consultarea de càtre particulari a tabulei teritoriale nu este permisa decàtu cu speciala invoice a comisiunei, si numai din respectu sciintificu si in marginile regulamentulu ad-hoc.

Nu se va putea publicá sub nici o forma nici unu documentu incredintiatu tabulei, pe càtu timpu acèsta publicare nu va fi autorizata, din respectulu legeri civile de càtre comisiune, care la acèsta va luá avisulu consiliului de advocati ai Statului.

Art. 28. Statulu renuntia a se prevala vre-o-data, in numele drepturiloru monastireloru si a ori-ce institutiune de binefacere, de documente incredintiate de particulari, tabulei teritoriale, pàna la 1800 inclusiv.

V. A. Urechia.

Diagnosele Cryptogameloru vasculare, care provinu spontanu in Transilvani'a.

De Florianu Porcius, Cav. alu ordinulu corónei de feru class'a III., vice-capitanu emeritatu.

(Urmare).

II. Lycopodiaceae DC.

Acèsta familia consista din doue genuri: *Lycopodium* si *Selaginella*. Sporangiiile sunt sessile in axilele foilor sau alu bracteeloru si valvularu-dehiscente. Tulpinele erecte, ascendente ori repente, inse ramii de comunu ascendenti. Rhizoma cu fibre valide. Foile alterne, uneori ordinate distice ori tetrastice. La unele specii sunt foile, in a càroru axile se afla sporangiile transformate in bractee, prin ce fructificati'a devine deplinu spicata. Sporangiiile sunt ori tôte conforme, conținèndu microspori, ori unele ce conțin si macrospori.

Cheia genuriloru.

1. Sporangiiile tôte conforme, reniforme subrotunde, ori transversalminte ovale, 1 locale, conținèndu numai microspori, totu câte 4 coherenți *Lycopodium*.
- 1* Sporangiiile biforme: unele reniforme ori subrotunde, conținèndu numai microspori (cá la *Lycopodium*), iara altele, 3—4, in forma de gaoci (coca) conținèndu 3—4 macrospori. *Selaginella*.

Lycopodium L. *Lycopodiu*.

Sporangiile tôte conforme, sessile, ori fòrte scurtu stipitate, reniforme, subrotunde, ori transversalminte ovale, uniloculare. Sporii toti microspori (fòrte mici), globosi, totu câte 4 coherenți.

Cheia speciilor.

1. Foile tóte conforme sau aprópe conforme.
2. Foile tóte conforme, nici un'a transformata in bractee. Sporangiiile in axilele acestoru foi, prin urmare nu spicate . . . . . *S. Selago*.
- 2* Foile aprópe tóte conforme. Sporangiiile in axilele acestoru foi, care sunt la basa numai puçinu dilatate, prin urmare aparú obscuru spicate . . . . . *L. inundatum*.
- 1* Foile evidentu neconforme, celea ale fructificaçiei transformate in bractee. Sporangiiile in axilele acestoru bractee formându spice.
3. Spicele solitari (numai câte o singura spica la vârfulu unui ramu).
4. Foile patente ori reflecte, mucronate si in partea dinainte serrate . . . . . *L. annotinum*.
- 4* Foile alipite, pre margini de totu intregi (nu serrate), ale ramiloru dispuse tetrastice *L. alpinum*.
- 3* Spicele câte dóue ori mai multe la vârfulu unui ramu.
5. Foile terminate cu unu peru lungu . . . . . *L. clavatum*.
- 5* Foile neterminate cu peri lungi.
6. Foile ramureloru tóte lanceolate, celea esterióre si celea interióre de marime aprópe egala . . . . . *L. Chamaecyparissus*.
- 6* Foile ramureloru celea laterale ovate, celea esterióre lanceolate, iara celea interióre subulate si fórte mici . . . . . *L. complanatum*.

Descrierea in specialu.

L. Selago L. (*L. recurvum* Kict. *Selago vulgaris* Schur En. Transs). *L. de bradetu*. Vulg. Bradisioru, Cornisioru. Tulpinile erecte ori ascendente, indesuitu foliate, dela basa dichotomu-ramificate, ramii fastigiati. Foile lanceolate, pre margini de totu intregi, ori si subdenticulate, coriacee, rigide, erecte ori alipite. Sporangiiile in axilele acestoru foi. Plânta dela 0.05—0.15 metri inalta.

Prin paduri montane si subalpine pre localitati petróse sau stâncóse, asemenea si la radacinile arboriloru.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

L. inundatum L. L. inundatu. Tulpinele alipite la pământu si radicante, dimpreuna cu ramii indesuitu foliate, ramii erecti, de totu simpli si terminati cu o spica solitarie. Foile linearu-lanceolate, atenuatu-acute, de totu intregi, celea, in axilele càroru sunt sporangiiile, numai puçinu dilatate la basa si uneori cu unulu ori doi denticuli, prin urmare fructificati'a apare obscuru spicata. Plânta dela 0.05—0.10 metr. inalta.

Pre localitati arenóse umede, mlastinóse in regiunea nontana pâna subalpina.

In fostulu distr. alu Naseudului nu s'a aflatu pâna acumu.

L. anomittetinum L. L. annotinu. Tulpinele repente, ramii erecti ori ascendenti si divisiomiti, in partea inferióra odata, ori nai de multe ori in ramurele dichotome, altcum simple. Foile inearu- lanceolate, acuminatate si mucronate, in partea dinainte

serrate, patente ori reflecte. Sporangiiile dispuse in o spica terminala, solitarie in axilele bracteeloru, bracteele latu-ovate, cuspidate, erosu-denticulate. Spica sessila la vârfulu ramului. Tulpina si ramii notati cu o linie inpresa, care emanéza dela marginile foiloru decurente. Ramii dela 0.04—0.18 metr. inalti.

Prin paduri de bradetu in regiunea montana si in cea subalpina.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

L. alpinum L. L. alpinu. Tulpinele repente, ramii erecti, dichotomu-fasciculati, cei fructiferi fastigiati. Foile lanceolate, acute, pre margini de totu intregi, alipite, ale ramiloru tetrastice. Sporangiiile dispuse in o spica terminala, solitarie si sessila in axilele bracteeloru, bracteele latu-ovate, acuminatate, denticulate. Ramii dela 0.03—0.08 metr. inalti.

Pre locuri petróse sau stâncóse in munti inalti. Acesta specie se afla indicata cá provenitóre pre alpele Corongisiu din fostulu districtu alu Naseudului. Eu inse nu o amu aflatu in acestu Districtu pâna acumu.

L. clavatum L. L. clavatu. Tulpinele repente, ramii ascendenti. Foile disperse, linearu-lanceolate, acuminatate si terminate cu unu peru elongatu. Sporangiiile dispuse in axilele bracteeloru in 2 spice terminale. Bracteele latu-ovate, cuspidate, erosu-denticulate. Ramii dela 0.04—0.18 metri inalti. Tulpinele repente pâna la 0.6 metri lungi.

Prin poieni, tufsiuri, margini de paduri, pre localitati sterile.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

L. Chamaecyparissus Al. Br. *L. cypresiformu*. Tulpinele repente, ramii erecti, fórte numerosi, dichotomu-ramificati, -ramurelele erecte, comprese, ancipite, pre laturea interióra plane, fasciculate, fasciculi fastigiati. Foile ramureloru dispuse tetrastice, lanceolate, acuminatu-mucronate, celea laterale erectu-patule, in partea loru inferióra concrescute intre sine si decurente, celea esterióre si celea interióre alipite si de marime aprópe egala. Sporangiiile dispuse in axilele bracteeloru in 2—6 spice terminale elongate. Bracteele latu-ovate, cuspidate, erosu-crenulate. Ramii dela 0.02—0.15 metr. inalti.

Prin paduri montane, cu deosebire pre localitati arenóse, inse raru.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

L. complanatum L. L. complanatu. Tulpinele repente, ramii ascendenti, fórte numerosi dichotomu-ramificati, ramurelele flabelatu-secedente, comprese, ancipite, pre laturea interióra plane. Foile ramureloru tetrastice, celea laterale ovate, concrescute, decurente, acuminatu-mucronate, patule, celea esterióre lanceolate, alipite, iara celea interióre subulate si fórte mici. Sporangiiile dispuse in axilele bracteeloru in 2—6 spice terminale, elongate. Bracteele latu-ovate, cuspidate, erosu-crenulate. Plânta de marimea celei precedente. Prin paduri in locuri montane si subalpine. In fostulu districtu alu Naseudului pâna acum nu s'a aflatu.

Selaginella Spring. *Selagineta*.

Sporangiiile biforme: unele reniforme ori subrotunde, conținendu numai microspori totu câte 4 coherenti, — altele, 3—4 in forma de gaoci conținendu 3—4 macrospori. Tóte sporangiiile dispuse in spice terminale.

Cheia speciilor.

1. Foile tóte egalul de mari, disperse, spinulosu-dentate . . . . . *S. spinulosa*.
 1* Foile neegale, tetrastice, alu seriiloru laterale mai mari. Spicele laxe . . . . . *S. helvetica*.

Descrierea in specialu.

S. spinulosa Al. Br. (*Lycopodium Selaginoides* L). *S. spinulosa*. Tulpinele repente, ramii ascendenti. Foile disperse, tóte egalul de mari, lanceolate, patule, spinulosu-dentate. Sporangiiile in spice terminale solitarie. Bracteele campalide si aprópe duplu mai mari decâtu foile tulpinei.

La locuri umede, petróse sau stancóse acoperite cu muschiu in regiunea subalpina si alpina.

In districtulu Naseudului se afla indicata acésta specie cá provenitóre pre muntii Corongisiiu si Lopadna. Eu inse nu o amu aflu pãna acum.

S. helvetica Spring (*Lycopodium helveticum* L). *S. elvetica*. Tulpinele procumbente, cespitóse (intufasiate), la basa radicante, ramii complanati. Foile tetrastice, oblongu-ovate, ori ovate, pre margini denticulatu-scabre (inse nu spinulosu-dentate), alu seriiloru laterale rectangularu-patente, alu seriiloru interióre duplu mai mici, erectu-incumbente. Sporangiiile in spice terminale elongate si solitarie ori si duplicate si inoposite pre unu pedunculu cu foi fórté mici. Spicele laxe. Bracteele ovate, acute.

Pre stãnci cu muschi in reg. montana, subalpina pãna in cea alpina.

Acésta plãnta inca e indicata cá provenitóre pre muntii din fostu distr. alu Naseudului. Eu inse nu o amu aflu pãna acum.

Observare. *Selaginella denticulata* Spring. este indicata cá provenitóre pre muntii: Stolu, Galati, Vèrfulu-Omului si Corongisiiu (ce ce numesce si Laði sau Vèrfulu-Laðiloru, pentru care Baumgarten si dupa densulu Fuss si Schur scriu: Jetzului si Vèrfulu-Jetzului) din țnutulu fostului districtu alu Naseudului. Eu inse nu o amu aflu nici pre acesti munți nici in altu locu din acestu țnutu.

Alcum Heuffler, unu renumitu Cryptogamistu, facendu recensiuinea opului lui Schur (*Enumeratio plant. Transsilvaniae, Vindobonae 1866*) dice, cá provenintia acestei specii pre muntii numiti e fórté suspecta, si care dupa Neilreich *Aufzählung der in Ungarn und Slavonien bisher beobachteten Gefässpflanzen, Wien, 1866, p. 9.* apartine tieriloru limitrofe marei mediterane. Conf. *Öster. botan. Zeitschrift, Wien, 1866, p. 290.*

S. denticulata Spring (*Lycopodium denticulatum* L.) difera de *S. helvetica* Spring. prin o colóre mai deschisu-verde, prin foile mai evidentu-serrate, prin spicele indesuite si prin bracteele superióre cuspidate.

(Va urmá).

Consemnarea

contribuiriiloru făcute in favorulu scólei superióre de fete a „Asociatiunii transilvane“ pe col'a d-lui Parteniu Cosm'a, din 1 Ianuariu pãna la ultim'a Iunii 1889.

Ioanu Todescu, parochu in Bucium-Cerbu; Dr. Absolon Todea, advocatu in Reghinu; Ana Danu, económa in Buia;

Elia Pop, notariu in M. Ludosiu; Nichita Cocanu, economu in M. Cistelec; Artemie Banu, econ. in Mociu; Nic. Dreptate, econ. in Chiciudu; Iseve Anc'a, econ. in Berchesiu; Vasile Popu, econ. in Frata; Farkas György, econ. in M. Kéles; Stef. Keseru, econ. in Avrigu; Vas. Sierbanu, econ. in Veltiu; Daniilu Todorca, econ. in Sisiesci; D. Russu, econ. in Mediasiu; Vas. Dorc'a, econ. in Seini; Kovacs Tagyer, econ. in Apa; Dav. Ilisie, econ. in Fofeldea câte 1 fl. Nec. Melintonu, econ. in O-Tordas 50 cr.; Iosifu Munteanu econ. in Tei; Vichente Cig, econ. in Gur'a Dobra câte 1 fl.; Neculae Popoviciu, econ. in Ibisdorfu 50 cr.; Avramu Negruse, economu in Mezö-Ujlák; Ioanu Stoic'a Mircea, econ. in Veneti'a-infer.; Ioanu Draghici, econ. in Siona; Ilie Aldea, econ. in Boiulu-micu câte 1 fl.; Vasilie Siandru, econ. in Czelina; Michailu Hegbeli, econ. in Boiulu-mare; Ioanu Craciunu, George Gligoru, Vasilie Lungu, economi in Brosteni câte 50 cr.; Ilie Diconi, econ. in Brosteni 1 fl.; Vasilie Neamtii, Vasilie M. Neamtii, Neculae Codeu, Chirion Cenadianu, Vasile Neamtii, Ioanu Szakáts, economi in Brosteni; Ilie Pop'a, economu in Presaca; Maftai Olténu, econ. in O.-Bogáth; Neculae Gindilla, econ. in Oena; Ana Baltésiu, económa in Presac'a câte 50 cr.; Filipu Tiaranu, Vasilie Tieranu, economi in Presac'a; Maftai Pinte, econ. in Blidaresci; Ana Cosm'a, económa in Blidaresci; Savu Zaharie, Tom'a Voin'a, Lazaru Dejanu, Ioanu Tanase, economi in Ocn'a; Simionu Sindila, economu in Nochrich; Ioanu Mihui, economu in Cornetielu; Petru Tyioroi, economu in Valcelele-bune; Szakáts Istvánné, econ. in Reghinu; Székely Ioszef, econ. in Királyfalva; Vas. Marginénu, econ. in Brosceni; I. Capațina, econ. in Porumbaculu-de-susu; I. Moldovanu, Dum. Cosm'a, econ. in Drambariu; Andrei Hurmesanu, econ. in Sântu-Mihaiu-de-cãmpie; Ioanu Pescariu, econ. in Tusiu; Adam Contin, economu in Bazéd; George Craciunu, econ. in Glãmbóc'a câte 1 fl.; Ioanu Lucaci, economu in Ocn'a 50 cr.; Lazaru Oprisioru, economu in Ocn'a 1 fl.; Andrei Ivanu, economu in Selcau 50 cr.; Ioanu Draganescu, econ. in Petros; Neculae Fugata, economu in Luncoiulu-de-josu, Ster Janós, econ. in Borhid; Szilagyí Sándor, economu in Görbed; Andreiu Crisanu, econ. in Bratei; Necolae Ganea, econ. in Secadate; Gorea Crainicu, econ. in Hétbück; Costán Sándor, econ. in K.-Fülpös; Dumitru Crisanu, econ. in Haraszto; Avram Olténu, econ. in M.-Ujlak; Daniila Bota, econ. in M.-Oroszfalu; Ioanu Petrisioru, econ. in Szokod câte 1 fl.; Pavelu Tenia, Ioanu Barti, economi in Ferihaz; Iosifu Urdea, economu in Czelina; Ana Nergesi, económa in Sz. Nadosiu câte 50 cr.; Ioanu Marginénu, economu in Sighisióra 1 fl.; Tamás Stofil, economu in Tohát; Samoila Ciortea, econ. in M. Beld; Ioanu Lungu, econ. in Diomalu câte 50 cr.; Teodoru Danciu, econ. in Diomalu 1 fl.; Enyedi Sándor, econ. in Deésiu 2 fl.; Biró Ioanu, econ. in Ormenisiulu de cãmpie; Chirila Boeriu, econ. in Neoi; Iacobu Ciontea, econ. in Paczalka; Ioanu Hermanu, econ. in Ciunga; Andreiu Danu, econ. in Merisioru; Ioanu Draghici, econ. in Feleag; Iacob Pintyi, Iacob Csenger, economi in Felfalau; Dionisie Groz'a, economu in Alsó-Lapugy; Vasilie Hatieganu, economu in Kosesdi; Tom'a Anucuti'a, economu in Dobra câte 1 fl.; Savu Pop'a, econ. in Alamor; Maria Moisei, económa in Tiapu; Ilie Dancu, econ. in Tiapu câte 50 cr.; Maria Barsanu, económa in Alamor 1 fl.; Vasilie Ponyanu,

Ioanu Chioranu, economu in Sebespatak câte 50 cr.; George Cosm'a, economu in Remetemezõ; Cornelu Trifu, economu in Busák; Gherasimu Müller, economu in Bala; Iacobu Radu, econ. in Oláh-Telek; Neculae Donya, econ. in Abafai; Stefanu Russu, Ilarionu Voda, econ. in Sz.-Bányicza câte 1 fl.; Ioanu Apolzanu, Iacobu Cioranu, econ. in Ocn'a; P. Craciunu, G. Schiau, Iacobu Mocanu economi in Brosteni; Samoila Zsorzse, G. Schiau, Hila Zsorzse, I. Schiau, econ. in Presac'a; câte 50 cr.; Lin'a Sadénu, económa in Ocn'a; N. Bera, I. Mitea, economii in Presac'a; Moise Zseleriu, econ. in Alamaru; Ioanu Bera, econ. in Presac'a; Maria Luca, Safta Vladu, económa in Ocn'a; Simeonu Berebunoi, Savu Albu, economi in Ocn'a; Vas. Motor'a, econ. in Câmpeni; Vicentie Ghiuchiciu, econ. in Toraculu-micu, Neculae Cosa, econ. in Rusi; Huprich János, econ. in Tritzi; Petru Simtionu, econ. Ioanu Popoviciu, inveț. in Sibiiu; Vasilie Stoianu, econ. in M. Frata; Marcu Boboia, econ. in Daisiór'a; Saveta Fulea, económa in Dobroținu; Ioanu Mihai, econ. in Ghiaj'a infer.; Ioanu Ittu, econ. in Mardesi câte 1 fl.; Ioanu Banu, Ioanu Soim'a, Vasilie Gavozdea, economi in Ocn'a; Ioanu Siuteu, econ. in Alamaru; Ana Bucuru, económa in Zopa; Petru Bucuru, econ. in Vidacutulu-romanu; George Todoranu, econ. in Buzd câte 50 cr.; Petru Bradu, econ. in Orlatu; Ieronimu Comanu, econ. in Demeterpatak; Ioanu Dumitru Pop'a, econ. in Ocn'a; Dr. Petru Oprea, advoc. in Aradu; Ioanu Bursanu, econ. in Cenade; Petru Glig'a, econ. in Fofeldea; Ioanu Oncea, econ. in Dumitra; Simionu Pop'a, econ. in Ilimbav; Mateiu Popa, Stefanu Zdrengya; econ. in Alvintz; Neculae Vladu, econ. in Borsomezõ; Dumitru Dorc'a, econ. in Ibisdorfu; Vichente Mihailovics, econ. in Cutina; Abraham Frenkl, econ. in Deésiu; Ioanu Barbuti, econ. in Patóhaza; George Bardosi, econ. in Baiti'a; Mitru Cavasdeanu, econ. in Gyapju câte 1 fl.; Nicolae Maioru, econ. in Sard 50 cr.; Gligoru Câmpeanu, econ. in Galda de josu; Manoila Spinénu, econ. in Alecusi câte 1 fl.; Neculae Bereciu, econ. in Vidacutulu-romanu; Irimie Ciulei, econ., Sofia Radu, económa in Feriház câte 50 cr.; Filipu Hársan, economu in Alsó-Köher; Ioanu Rusanu, econ. in Tibor; Dumitru Mondoc, econ. in Teu; Ana Pascu, económa in Wadverem; Vasilica Jureanu, econ. in Ormenisiulu de câmpie; Basiliu Danila, econ. in Budatelke; Carnati Cullitia, econ. in Mihalti; I. Mircea, econ. in Roscani; Teodoru Tárcaza, econ. in Szakallosfalu; Sabin Piso, protopop in Agnita câte 1 fl.; Ioanu Crisianu, econ. in Boiulu-mare 50 cr.; Petru Cira, econ. in Toraculu-micu; Ioanu Draganu, econ. in Celnia câte 1 fl.; Ioanu Tom'a, econ. in Sasciori 50 cr.; Ioanu Procopiu, econ. in Presac'a; Ioanu Dragota, econ. in Ocn'a; Ioanu Ratiu, econ. in Samșud; Moise Metesiu, econ. in Cricau; Gregoru Maier, econ. in Nochrich; S. B. Popovics, econ. in Lugosiu; Mitru Pop, Gavrilasi Nutiu, Nutiu Pinte, econ. in N. Sikárló; Vanos Sandor, econ. in Cistelec; Daniilu Simonu, econ. in Sângeorgiulu de câmpie; Popu Todorasi, econ. in Cistelec; Cula Comsi'a; econ. in Mihalti; Ioanu Jure'a, econ. in Rovás; Ioanu Micu, econ. in Deésiu; Sava Miocu, econ. in Eric'a-rom.; Ioanu Lazaru Negrila, Neculae Oprisoru, econ. in Ocn'a; Neculae Petrutiu, econ. in Cârna; Simionu Oprisoru, Ioanu Greavu, econ. in Ocn'a; Ioanu Vladu, econ. in Sialdorfu; Savu Lucaci, econ., Ev'a Bobescu, econ. in Ocn'a; Pavelu Beng'a, econ. in Totoiu;

Simonu Stanea, Alexandru Mera, econ. in Mihaltiu; Ioanu Nandria, econ. in Colibele Berghinului; Burbur István, econ. in Remetemezõ; Ioanu Piso, notariu in Ráchita; Ioanu Stanila, econ. in Ráchita; Alexandru Florea, econ. in Carasteu câte 1 fl.; Neculae Lascu, econ. in Sacadate 50 cr.; Simionu Zdrenghea, econ. in Sebesielu; Chirila Oprisiu, econ. in Pianulu-super.; Ioanu Zemora, econ. in Sebesielu; Dumitru Bec'a, econ. in Lancrami; Mog'a Vasile, econ. in M. Ludosiu câte 1 fl.; Ioanu Cristea, econ. in Danosi 50 cr.; Dumitru Drimb'a, econ. in Körözseg; Vasilica Otioiu, econ. in Csáklya; Popp János; econ. in Zálka; Mihai Crisianu, econ. in Bantatak; Neculae Deremusi, econ. in Csáklya; Ioanu Muscariu, econ. in Sânt Mihaiu de câmpie; Ioanu Popu Ceusianu, econ. in Sioptea; Netti Tatu, econ. in Sânger; Danila Bothazi, econ. in M. Frata; George Onitiu, econ. in Sioptieru cate 1 fl.; Samoila Romanu, Neculae Gindila, economi in Presac'a câte 50 cr.; Gherasim Balu, econ., Veronic'a Gancea, económa, Vasilie Zsorzse, econ. in Paucea; Ioanu Puflea, economu in Mediasiu 50 cr.; Neculae Paol, Ioanu Rotariu, economi in Frâu'a câte 1 fl.; Stan'a Bunea, económa, Ilie Ivascu, econ., Ana Reulea económa in Bogatu; Maria Florea, económa in Tiapu câte 50 cr.; Simonu Cosm'a, econ. in Bogatu; Irimie Datcu, econ. in Tiapu; Neculae Sabau, Salomie Ghindila, econ. in Bogatu; Neculae Deak, econ. in Lómnesi; Ioanu Chiorénu, econ. in O. Telék; Kocsis Iózséf, econ. in Faragó, Simeonu Samarténu, econ. in K. Nyulas, Ioanu Ternovénu, econ. in Felfalau câte 1 fl.; Filipu Bárbor, econ. in Ilob'a; Ioanu Ster, econ. in Borhid; Isidoru Lusca, econ. in Seini, George Bobosi, econ. in Kányaháza; Onuti Murgu, econ. in Seini; George Lazaru, in Balotafalu; Vasilie Bodu, econ. in Ioszeffháza; George Bajasz, econ. in Vaad; Ludovic Fenyo, econ. in Deésiu; Alexandru Stoi, econ. in Hobiceni; Jakobony János, econ. in Osztrov; Tom'a Oncea, econ. in Demeterpatak; Petru Ulita, econ. in Steia; Catarin'a Russ, económa in Rusi; Tóderu Babos, econ. in O. Nádos câte 1 fl.; Sofronu Stoia, econ. in Hasiagu 50 cr.; Dumitru Bunea, economu in Sadu 1 fl.; Petru Isaila, econ. in Mag; Irimie Carausi, econ. in Vestemu; Ilie Burtye, econ. in Casiolti câte 50 cr.; Ioanu Branea, econ. in Mohu; Ioanu Lupea, econ. in Sacelu; Lazaru Calborénu, Neculae Imbarusiu, Ioan Andreiescu, economi in Sibiiu; Petru Ispasu, econ. in Borberek, Ioanu Balint, econ. in O. Vászárhely; Dumitru Blotiu, econ. in Seliste; Chiorénu Ioanu, Dumitru Siarosi, econ. in Berchesi; Mihaila Munténu, econ. in Mihalti; Ana Ivanusi, económa in Alamaru; Ioanu Luc'a, Savu Negulici, economi in Ocn'a câte 1 fl.; Dumitru Moldovanu, economu in Sighisióra; Sofi'a Maieru, económa, Maria Balu, econ. in Boiulu-mare; Neculae Dragomanu, econ. in Czelina câte 50 cr.; Simeonu Siulariu, econ. in Alsó-Répa, Ioanu Precupu, econ. in M. Huduc; Ioanu Puscasiu, Ioanu Russu, economi in M. Orosfalu; Ioachim Maier, econ. in M. Fülpós; Damaschinu Furduiu, econ. in Tisa; Teodosie Bulzanu, econ. in Lasseu câte 1 fl.; Dem. Apan, econ. in Seini 50 cr.; Achimu Illés, econ. in Seini; Rafira Ciapa, económa din Glámbóc'a; Ioanu Morariu, econ. in Nochrich; Alexandru Petrutiu, econ. in Teuni; Gregoriu Suci, econ. in Abrudu câte 1 fl.; Samoila Stoi'a, econ. in Hasiagu 50 cr.; George Serbu, deputatu dietalu in Pesta 5 fl.; Dim. Iacobeney, econ. in Osztrov; Iosifu Lazaru, econ. in Ocn'a; Ana Banea, econ.

in Sibiu; Ioanu Pitii Oprisoru, economu in Ocn'a; Filonu Botezanu, econ. in Orosia; Alexandru Gusanu, econ. in Holdea câte 1 fl.; Flóre Baitan, económa in Borhid 50 cr.; Mihai Munténu, econ. in Lesnic; Neculae Gidea, econ. in Mediasiu câte 1 fl.; Anic'a Porea, económa in Mediasiu 50 cr.; Petru Voda, econ. in Topliti'a; Iosifu Siandru, economu in Tibru; Neculae Stolsescu, econ. in Sebesiu câte 1 fl.; George Albu, econ. in Sacadate 50 cr.

(Va urmá).

Convocare.

Adunarea generala anuala a despartimentului IV. (Sas-Sebesiu): alu Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu se conchiama prin acésta in comun'a Reheu, pretoriatulu Sas-Sebesiului pre diu'a de 1 Septembre n. c.

La acésta adunare se invita cu tóta onórea toti membrii apartinetori acestui despartimentu, precumu si alti iubitori de cultura si de progresulu poporului romanu.

Sas-Sebesiu, in 2 Augustu 1889.

Ioanu Piso,
direct.

D. Davidu,
secret.

Bibliografia.

— Cãrti scolare aprobate. Cãrtile de lectura, compuse de dlu Vasilie Petri, au obtínutu aprobarea inalului ministeru reg. ung. de culte si instructiune publica, si adeca: „*Legendarulu sau cartea de cetire pentru alu 3-lea si alu 4-lea anu de scóla sub Nru 11,295 ex. 1889, ér' „Noulu Abecedaru Romanescu“ sub Nr. 16,006 ex. 1889.*

— „Societatea stiintifica literara din Iasi a hotarátu se publice lucrarile sale in o Revista, care va purtá titlulu de „*Revista literara si stiintifica*“. Subsemnatulu editor facéndu cunoscuta aparitiunea unei aseminea Reviste arata cá a luatú asupr'a sa editiunea ei. Lumea stiintifica si literara dela noi erá lipsita de o aseminea Revista, la care participu scriitori destulu de cunoscuti. Ar fi deajunsu se pomenescu nume cá a d-loru George Cobálcescu, Presiedintele Societatiei, Teodoru Codrescu, Alexandru Xenopolu, H. Tictin, Dr. Rizu, V. M. Burla, A. Sutiú, Dr. N. Leon etc. pentru a se cunósce de mai înainte valórea lucrariloru care se voru publica in Revista ce editéz.

Convins de necesitatea unei aseminea Reviste, cum si de concursulu D-vóstre, subsemnatulu face cunoscutu ca numeralu întâiu alu Revistei va esí in cursulu lunei Iunie si va aparea regulatu in fia-care doue luni, câte 8 coli form. mare 8°.

Pretiuulu abonamentulu pe unu anu este:

Pentru Iasi si Romani'a intréga 15 lei. Pentru Uniunea Postala 18 lei. Cererile de abonamentu se voru adresa cátra Editorulu Isr. Cuppermann, strad'a Stefanu celu Mare, Nr. 8, iar in cea ce privesce administrati'a si Redactia a se adresa la dl. Grigore C. Butureanu, strada Butu.

Isr. Cuppermann,
librariu editoru.

— Nr. 1 Iulie-Augustu 1889. Archiv'a Societatiei sciintifice si literare din Iasi apare odata pe doua luni. Sumariu: *Compunerea societatiei, pe anulu 1889 pag. 1 — Prospectu pag. 2 — Gr. Cobálcescu, observatiuni asupra depositelor neocomiane din basinulu Dímboviciórei etc. pag. 5 — H. Tictin, Calauza ortografica pag. 16 — A. D. Xenopolu, societatea si moravurile in timpulu Fanariotiloru pag. 32 — I. Tanovicénu, Unu zapisu curiosu pag. 51 — A. D. Xenopolu, Originea Argesiului dupa d-lu B. P. Hasdeu pag. 64 — Dari de séma: — Rein, Pickel si Scheller, Teoria si practic'a invetiamentulu popularu dupa principiile lui Herbart. (C. Meissner) pag. 72 — Ed. Cimbali, Il. non interventu (I. Tanovicénu pag. 80 — M. Schwarzfeld, Poesiile populare colecti'a Alexandri (H. Tictin) pag. 82 — Documente: Cronic'a lui Kiparisa, tradusa de Al. G. Sutiú pag. 85 — Documente romane, publicate de H. Tictin pag. 103 — Notitie bibliografice pag. 125 — De ale Societatiei pag. 127. Iasi. I. Cuppermann, librar-editoru strada Stefanu-celu-mare Nr. 28 1889.*

— Isvoru de bunastare sau mai multe sute de indreptari si povetie scurte si practice din economi'a de casa, gradinaritu, higiena, economi'a de câmpu si de vite, viieritu, conservarea vinului si vinuri de póme, pomaritu, albinaritu si alte multe terene de deprindere, intocmitu de Grigorie Sim'a. Pretiuulu 1 fl. v. a. sau 2 lei 50 bani. Sibiu 1889. Editur'a Autorulu. Tipariulu lui W. Krafft in Sibiu.

Precuventare. Sunt o multime de lucruri, de cari omulu are trebuintia in fia-ce di. Multe din ele se potú pregati cu câtiv'a cruceri, pe cându in negustorii adesea costa indiecitu de multu.

Si éراسi: Stiinti'a a descoperitu o suma de taine, pe cari daca le stie omulu si le urméza, tóte trebile fi mergu mai netedu.

In cartea de fatia amu adunatu si intocmitu, pentru trebuintiele nóstre romanesci, mai multe sute de indreptari si povetie practice, culesé aprópe din tóte ramurile deprinderiloru omenesci, asia, cá nu se va aflá omu, care se nu póta culege cev'a folositoriu din ea.

In ce privesce limb'a, aceea este mai pe susu de tóte romanésca asia dupa cum este ea in fapta, deci póte fi intielésa de ori si cine.

Carpinisiu, in var'a a. 1888.

Grigorie Sim'a.

— Ritualu pentru pruncii scolari din scólele elementare populare de Titu Budu parochu gr. cath. in Satu-Siugatagu, protopopulu district. Mar'a, administratórele vicarialu alu Maramuresiului, asesoru consist., vice-presidele asociatiunei pentru cultur'a poporului romanu din Maramuresiu, presidele reuniunei invetiatoriloru gr.-cath. romani din Maramuresiu, directore alu Convictulu gr.-cath. romanu din Sighetulu-Maramuresiului scl. Pretiuulu 20 cr. v. a. Cu concesiuone a Préveneratului Guvernu Diecesanu. Gherl'a cu literile Tipografiei Diecesane 1889.

— A XXV. Programa a gimnasiulu mare publicu romanu de religiunea ort. resariténa din Brasiovu si a celorlalte scóle secundare si primare impreunate cu Gimnasiulu pe anulu scolasticu 1888—89. Publicata de directiunea scóleloru medii. Brasiovu tipografi'a A. Muresianu 1889.